

Social omsorg
Avdelning individ- och familjeomsorg

Manual för Personligt ombuds arbete i Täby kommun

Innehåll

1. Bakgrund.....	3
2. Om personligt ombud	3
2.1 Syfte.....	3
2.2 Aktuell lagstiftning	3
2.3 Målgrupp	4
2.4 Avgränsningar	4
3. Uppdrag och ansvar	4
4. Rapportera systemfel och brister.....	5
4.1 Ledning och styrning.....	5
5. Kommunikation.....	6
6. Bemötande och delaktighet	7
6.1 Tillgänglighet.....	8
7. Uppföljning och revidering.....	8

1. Bakgrund

Regeringen beslutade år 2000 om att införa en landsomfattande verksamhet med personligt ombud, för personer med psykisk funktionsnedsättning. Personligt ombud vänder sig till personer från 18 år som till följd av psykisk ohälsa har psykiska funktionsnedsättningar. Dessa ska vara betydande och personen ska ha väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter på olika livsområden.

2. Om personligt ombud

2.1 Syfte

I "Förordningen om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personliga ombud för personer med psykiska funktionsnedsättningar" (SFS 2013:522) ges verksamheten i uppgift att påtala systemfel och förbättringsområden. Verksamheten syftar även till att få myndigheter, kommuner och region att samverka utifrån den enskildes önskemål och behov, ge underlag för åtgärder som kan förebygga brister i fråga om att den enskilde kan få tillgång till samhällets utbud av vård, stöd och service.

Personligt ombudsverksamheten syftar till att den enskilde ska:

1. få bättre möjligheter att påverka sin livssituation och vara delaktig i samhället
2. få möjligheter att leva ett mer självständigt liv och få en förbättrad livssituation
3. få tillgång till samhällets utbud av vård, stöd och service på jämlika villkor samt rådgivning och annat stöd utifrån sina egna önskemål och behov

2.2 Aktuell lagstiftning

[Statsbidrag till kommuner som har inrättat verksamhet med personligt ombud till vissa personer med psykisk funktionsnedsättning](#) - Socialstyrelsens meddelandeblad nr 5/2020

[Förordning \(2013:522\) om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar](#). I förordningen regleras verksamheten, syfte och uppdrag. I förordningen specificeras också villkoren för att få statsbidrag.

[HSLF-FS 2016:98 Socialstyrelsens föreskrifter om statsbidrag till verksamhet med personligt ombud](#)

2.3 Målgrupp

Personligt ombud finns för de kommuninvånare, över 18 år, som lever med psykisk ohälsa och de som förutom en psykiska funktionsnedsättning dessutom har ett missbruksproblem (samsjuklighet).

De som kan få stöd av personligt ombud har:

- omfattande behov av vård, stöd och service, rehabilitering och sysselsättning.
- behov av långvariga kontakter med socialtjänsten, primärvården och den specialiserade psykiatrin och andra myndigheter.

Personligt ombud tar hänsyn till barnperspektivet i kontakter med klienter som har barn och prioriterar klienter med hemmavarande barn.

2.4 Avgränsningar

Ett personligt ombud arbetar på klientens uppdrag och är helt fristående från myndigheter och övriga aktörer. Det innebär att inget journalförs och klienten registreras inte.

3. Uppdrag och ansvar

Uppdraget styrs av Socialstyrelsens direktiv och innebär att personer med psykiska funktionsnedsättningar kan få stöd vad gäller kontakter med myndigheter, vårdgivare och andra i syfte att kunna få tillgång till och vara delaktiga i samhället. Verksamheten är frivillig för kommunerna. Verksamheten personligt ombud ska bedrivas så att samverkan kommer till stånd mellan berörda huvudmän. Samverkan ska också bedrivas så att även omfattar patient, brukar- och anhörigorganisationer.

Kommunerna ansvarar för verksamheten med personligt ombud som delvis finansieras av regeringen, via Socialstyrelsen och länsstyrelserna. Ombuden arbetar på uppdrag av klienten.

Aktivitet	Tidsram	Ansvarig
Redovisning statsbidrag till socialnämnd	okt-dec/årligen	avdelningschef personligt ombud
Redovisning statsbidrag till Länsstyrelsen Stockholm	senast 15 januari/årligen	avdelningschef personligt ombud

Ansökan statsbidrag till socialnämnd	nov-dec/årligen	avdelningschef personligt ombud
Ansökan om statsbidrag till Länsstyrelsen Stockholm	senast 1 mars/årligen	avdelningschef personligt ombud
Följ upp manualen	vartannat år	avdelningschef personligt ombud

4. Rapportera systemfel och brister

4.1 Ledning och styrning

De personliga ombuden har även i uppdrag att uppmärksamma brister i samhället som påverkar personer med psykisk funktionsnedsättning som grupp.

Nordostkommunerna (Täby, Vaxholm, Vallentuna, Österåker och Danderyd) har en gemensam ledningsgrupp för personligt ombud, personligt ombud nordost. Förutom kommunernas representanter finns även deltagare från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och regionens primärvård och regionens psykiatri. Möjlighet finns för representant för brukarorganisation/intresseförening och/eller personligt ombud att komma och lägga fram ärenden för dialog och resonemang mellan ledningsgrupp och beredningsgrupp.

Brucar- och anhörigorganisationerna riksförbundet för social och mental hälsa (RSMH), intresseförbundet för personer med schizofreni och liknande psykoser (IFS) och Attention Täby med omnejd deltar i en särskild beredningsgrupp tillsammans med de personliga ombuden från nordostkommunerna där de gemensamt arbetar med att identifiera brister och systemfel som de överlämnar till ledningsgruppen. Utifrån dessa rapporter arbetar ledningsgruppen med att utveckla verksamheten och förbättra villkoren för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Länsstyrelserna följer upp och stödjer verksamheterna tillsammans med Socialstyrelsen. Länsstyrelserna lämnar årligen underlag till Socialstyrelsens uppföljningar och årliga lägesrapporter både vad gäller användning av statsbidraget och de insatser som genomförts samt redovisar en årsplan för hur verksamheten ska stödjas och utvecklas.

Aktivitet	Tidsram	Ansvarig	Målgrupp
Ledningsgruppsmöten	2 möten/år	roterande ordförandeskap årligen	representanter i ledningsgrupp
Beredningsmöten	2 möten/år	roterande ordförandeskap årligen	representanter i beredningsgrupp

5. Kommunikation

Socialnämnden har enligt socialtjänstlagen ett ansvar att upplysa om socialtjänstens verksamhet. Personligt ombud har kontinuerlig kontakt med olika samverkanspartner för att informera om sitt uppdrag och vilket stöd den enskilde kan få.

Mottagare	Varför	Hur	När	Ansvarig
Enheter inom social omsorg	information om personligt ombud	enhetsmöte	vid behov	enhetschef
Nyanställd	information om personligt ombud	möte	enligt introduktionsplan	enhetschef
Försäkringskassa, Täby församling, regionens primärvård och psykiatri – både öppen och slutna vård, polisen	information om personligt ombud	sprida broschyr	kontinuerligt	personligt ombud
Användare av Facebook	information om personligt ombud	kommunens konto på Facebook	hösten - 22	kommunikationsavdelningen
Alla medarbetare inom social omsorg	informera och erbjuda att besöka exv enhetsmöte/ gruppmöte	intranätet-social omsorgsgrupp –	höst - 22	utvecklingsledare

Kommuninvånare	information om personligt ombud	Täby kommuns hemsida	alltid	kommunikations-avdelning
	hitta till personligt ombud i Täby kommun	kommunlänk på 1177	alltid	personligt ombud
Anhöriga	information om personligt ombud	personligen på plats och/eller i form av informations-material	i samband med föreläsningar anordnade av anhörig-konsulent	personligt ombud
	information om personligt ombud	träffa anhörig-organisationer	årligen	personligt ombud
Brukare	information om personligt ombud	träffa brukar-organisationer	årligen	personligt ombud

6. Bemötande och delaktighet

Ett gott bemötande främjar:

- klientens delaktighet och inflytande
- stärker klientens tilltro till sig själv
- förmåga att hantera sin situation
- att få bättre kontroll och makt över sin egen vardag

Klienten kan öka sin egenmakt genom att få stöd att bli mer självständig av ombudet vilket ökar möjligheten till återhämtning, ett självständigt liv och ökad livskvalitet.

Kontakten med personligt ombud bygger helt på frivillighet från klientens sida. Det är klienten själv som ansöker om personligt ombud. En viktig arbetsuppgift för ett personligt ombud är att tillsammans med klienten formulera ett uppdrag att jobba med utifrån vilket behov av vård, stöd och andra insatser klienten har. Samarbete och kontakter med myndigheter sker endast med klientens medgivande.

Ombudets arbete med klienten sker i tre faser som kan se olika ut beroende på klientens behov. De olika faserna, inlednings- arbets- och avslutningsfasen, kan gå in i varandra då det alltid är klientens behov som styr arbetet.

6.1 Tillgänglighet

En betydande del i arbetet att nå personer är att arbeta med verksamhetens tillgänglighet och möjliggöra kontakt på olika sätt för att möta olika personers behov. Personligt ombud är tillgänglig per telefon och mejl varje vardag. Det finns även möjligheten att kommunicera via sms vilket är uppskattat av många klienter. Övrig tid finns möjlighet att lämna meddelande via telefonsvarare och använda e-tjänsten för kontakt.

7. Uppföljning och revidering

Manualen för Personligt ombuds arbete i Täby kommun följer förordningen (2013:522) och följs årligen upp i samband med ansökan och redovisning av statsbidrag.